

Oslo, 7. desember 2015

100 millioner øremerkede midler til skolehelsetjenesten i 2016

Stortinget har i statsbudsjettet for 2016 øremerket 100 millioner til en styrking av skolehelsetjenesten. Dette kommer på toppen av en rammebevilgning til kommunene på 200 millioner som skal benyttes til å styrke helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Det har de siste to årene vært bevilget ekstra midler til kommunene i statsbudsjettet til denne tjenesten. Norsk Fysioterapeutforbund (NFF) erfarer at midlene enten ikke benyttes til nye årsverk eller de kun benyttes til å styrke deler av tjenesten.

Skolehelsetjenestens formål er å fremme elevenes fysiske og psykiske helse og forebygge sykdom, skade og lyte. Skolehelsetjenesten skal arbeide for å identifisere og løse de helsemessige problemer som knytter seg spesielt til skoleelevers situasjon. Dette skal skje i samarbeid med hjem, skole og det øvrige hjelpeapparat i samfunnet. Tjenesten omfatter helsefremmende tiltak i miljøet, forebyggende og helsefremmende arbeid for barn og unge på individ-, gruppe- og samfunnsnivå.

Skolehelsetjenesten skal være en tverrfaglig tjeneste som skal bestå av helsesøster, fysioterapeut og lege. NFF har registrert at det i media og fra sentrale politikere etterlyses flere helsesøstre i forbindelse med satsing på forebyggende arbeid rettet mot barn og unge. Rapporteringene fra kommunene viser at antall årsverk fysioterapeuter i disse tjenestene er synkende. Når fysioterapeutene er fraværende i det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten er dette ikke bare i strid med gjeldende forskrift, men det innebærer også at potensialet i denne tjenesten ikke benyttes til beste for barn og unge.

Barnefysioterapeutene i kommunene jobber i dag stort sett kurativt etter henvisning og svært lite eller ingenting med helsefremmende og forebyggende arbeid. De få fysioterapeutene som jobber i skolehelsetjenesten med helsefremmende og forebyggende oppgaver for alle elever på individ og gruppenivå samarbeider med andre yrkesgrupper for å sikre et godt oppvekstmiljø, fremme god helse gjennom å tilrettelegge omgivelsene og iverksette tiltak for å bevare eller bedre barn og unges funksjonsevne.

NFF får tilbakemeldinger fra barnefysioterapeuter om en betydelig økning i henvisninger av barn og unge med nakke-, skulder- og ryggplager, diffuse kroppslige smerter og lettere psykiske plager. Dette er plager man tidligere bare så hos voksne. Vi mener at fysioterapeuter må mye sterkere inn i det forebyggende og helsefremmende arbeidet med barn og unge for å kunne møte disse nye utfordringene.

En god folkehelsepolitikk må ha som mål å redusere sosiale helseforskjeller. Virkemidler rettet mot barn og unge er særlig viktig og skolen er en arena der alle barn og unge – uavhengig av sosial status – nås. Vi vet at fysisk aktivitet og bevegelse gir økte motoriske ferdigheter, som igjen gir mestrings- og bevegelsesglede. Dette bidrar til at barns selvfølelse øker og til større grad av sosial inkludering.

Tidlig intervensjon er viktig og fører til en mer positiv utvikling for barn og unge. Skolehelsetjenesten bør ha kompetanse som kan støtte skolene i å legge til rette for mer, og mer variert fysisk aktivitet. Ved å gi gode kroppslige erfaringer og opplevelser av mestring i skoledagen vil man kunne forebygge livsstilssykdommer og fremme god fysisk og psykisk helse. Behovet for fysisk aktivitet er svært godt begrunnet, og forskning viser en positiv korrelasjon mellom barns aktivitetsnivå og aktivitetsnivået de har som voksne.

I en rapport fra Helsedirektoratet anbefales det systematisk oppfølging fra helsesøster, lege og fysioterapeut¹ for barn med overvekt. Direktoratet foreslår gruppetilbud fra fysioterapeut to timer per uke både i grunn- og videregående skole. Dette tilbudet må utvikles lokalt i samarbeid med skolen, og eventuelt frisklivstilbud der slikt finnes. Vi erfarer dessverre at det ikke iverksettes tiltak i samarbeid mellom skole og skolehelsetjeneste på dette området.

Når det bevilges midler til styrking av helsestasjon- og skolehelsetjenesten erfarer vi at midlene benyttes til andre tjenester eller at kommunene styrker de personellgrupper som allerede er i flertall i tjenesten. Ekstra midler bidrar dermed i liten grad til å øke kompetansen og gir per i dag ikke en bred og tverrfaglig tjeneste.

Fysioterapeuter har kompetansen som skal til for å legge til rette for fysisk aktivitet for alle, vurdere ergonomiske forhold på skolen og iverksette tiltak for grupper av elever. Det er derfor viktig at skolehelsetjenesten på alle trinn, både er tverrfaglig og har tilfredsstillende bemanning.

Med vennlig hilsen

Fred Hatlebrekke
forbundsleder NFF

¹ IS-1798 Utviklingsstrategi for helsestasjons- og skolehelsetjenesten